

Abstract 03

අප්පමාදස්ස පදස්ස අත්ඵග්ගහො

සුජ්‍ය. චලල්ගොඩ සුමංගල හිමි,
(ශාස්ත්‍රචේදී (විශේෂ) ප්‍රථම වසර - පාලි),
ssshalinda@gmail.com

‘අප්පමාදො’ පන තිපිටකපාලියා විසෙසත්ථදීපකං පදං හොති. තීසු පිටකෙසු අප්පමාදොති නාමෙන වුද්දස සුත්තානි සන්ති. තෙසු නව සුත්තානි සංයුත්තනිකායෙ ච චත්තාරි සුත්තානි අභිගුත්තරනිකායෙ ච එකං ඉතිචුත්තකපාලියා ච දිස්සන්ති. ධම්මපදෙ ච බොජ්ඣංගසංයුත්තෙ ච අප්පමාදොති නාමෙන ද්වෙ වග්ගා හොන්ති. තරෙව යත්ථ කුසලධම්මො චුත්තො තත්ථ බහුසො අප්පමාදං නාම පදං දිස්සති. එතස්ස පදස්ස අත්ථො එකෙන වචනෙන විත්ථාරෙකුං න සක්කා. අථධකථාවරියෙන බුද්ධසොසෙන මහාසාමිනා අප්පමාදො පන මහන්තං අත්ථං දීපයතිති චුත්තං හොති. සකලම්පි හි තෙපිටකං බුද්ධවචනං ආහරිත්වා කරියමානං අප්පමාදමෙව ඔතරතිති සො වදති. අනුබුද්ධෙන මහාමහින්දත්ථෙරෙන ච අප්පමාදස්ස පදස්ස අත්ථං ගහෙත්වා ධම්මො දෙසිතො හොති ලඬිකාරීපවාසීනං. තෙන පධම්. චුල්ලහත්ථිපදොපමසුත්තං දෙසිතත්තා යෙව තං කාරණං පාකටං හොති. “පමාදං නත්ථි”ති අප්පමාදො නාම. පමාදො පන ‘ප්‍රමාද’ නාම සක්කතභාසාය පදස්ස සමානො හොති. ‘ප්‍රමාද’ නාම පදස්ස ධාතු ‘මද්’ වසෙන තිට්ඨති. සො ආඬිගලභාසාය ‘mad’ වසෙන ලිඬියති. ආඬිගලභාසාය ‘mad’ නාම පදස්ස උම්මත්තකොති අත්ථො හොති. තස්මා පමාදස්ස පදස්ස උම්මත්තකොති අත්ථො හොතිති එකච්චෙ පණ්ඩිතා වදන්ති. උම්මත්තකො පන සතියා විජ්ජවාසො පුග්ගලො හොති. තථාපි බහුජනෙහි පමාදස්ස නාම පදස්ස අත්ථො පමත්තොති (lateness) දුග්ගහිතො හොති. බුද්ධසොසාවරියො “සතියා අච්ච්චවාසො”ති (presence of mindfulness) අප්පමාදස්ස පදස්ස අත්ථං දස්සෙති. “නිච්චං උපට්ඨිතාය සතියා වසති”ති අත්ථො (consciousness) සතිපට්ඨානන්ති (mindfulness) එතස්ස අධිවචනං හොති. බුද්ධස්ස පච්ඡිමවචනෙ ‘අප්පමාදො’ති එතං පදං දිස්සති. තත්ථ “අප්පමාදෙන සම්පාදෙථා”ති චුත්තං හොති. “සතියා අච්ච්චවාසෙන කත්තබ්බකිච්චානි සම්පාදෙථා”ති තත්ථ අත්ථො භවති. අරියසාවකො පන සතිමා පුග්ගලො භවිතබ්බො හොති. එවමෙව අප්පමාදස්ස පදස්ස අත්ථො ධාරෙතබ්බො.

පමුඛානි පදානි : අප්පමාදො, උම්මත්තකො, හගවා, සතියා අච්ච්චවාසො